

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 26.08.1977, sp. zn. 5 Cz 33/77, ECLI:CZ:NS:1977:5.CZ.33.1977.1

Číslo: 32/1979

Právní věta: Také právo přiznané pravomocným soudním rozhodnutím může být dlužníkem písemně uznáno co do důvodu i výše (§ 110 odst. 1, věta druhá, o. z.). Toto právo se pak promlčí za deset let ode dne, kdy k uznání došlo, popřípadě za deset let od uplynutí lhůty k plnění uvedené v písemném uznání dluhu.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 26.08.1977

Spisová značka: 5 Cz 33/77

Číslo rozhodnutí: 32

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Promlčení, Uznání nároku

Předpisy: 40/1964 Sb. § 110

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 32/1979 sb. rozh.

Také právo přiznané pravomocným soudním rozhodnutím může být dlužníkem písemně uznáno co do důvodu i výše (§ 110 odst. 1, věta druhá, o. z.). Toto právo se pak promlčí za deset let ode dne, kdy k uznání došlo, popřípadě za deset let od uplynutí lhůty k plnění uvedené v písemném uznání dluhu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 26. 8. 1977, [5 Cz 33/77](#))

Obvodní soud pro Prahu 3 nařídil usnesením výkon soudního rozhodnutí srážkami ze mzdy k uspokojení pohledávkami oprávněného v částce 60 189 Kčs, a to podle rozsudku obvodního soudu pro Prahu 1 z 26. 7. 1963 sp. zn. 1 T 111/63 ve znění rozsudku městského soudu v Praze ze 6. 9. 1963 sp. zn. 2 To 501/63.

Povinný navrhl zastavení soudního výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 268 o. s. ř., neboť tato pohledávka podle ustanovení § 110 o. z. se promlčela, když podle shora citovaných trestních rozsudků měla být splněna nejpozději do konce roku 1973. Současně povinný navrhl, aby podle ustanovení § 266 odst. 2 o. s. ř. byl soudní výkon rozhodnutí odložen, neboť lze očekávat, že výkon rozhodnutí bude zastaven podle ustanovení § 268 o. s. ř.

Usnesením obvodního soudu pro Prahu 3 byl pak soudní výkon rozhodnutí prohlášen podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. za nepřipustný a zároveň byl podle ustanovení § 266 odst. 2 o. s. ř. odložen do právní moci usnesení o zastavení výkonu rozhodnutí.

V odvolání proti tomuto usnesení namítal oprávněný, že povinný prohlášením z 12. 6. 1967 uznal za správný co do výše i důvodů zůstatek pohledávky ve výši 69 339 Kčs a zavázal se jej splácet po 150 Kčs měsíčně od 1. 7. 1967 nadále.

Městský soud v Praze usnesení soudu prvního stupně potvrdil. Poukazoval na to, že v dřívější době oprávněný navrhl soudní výkon rozhodnutí jen k vymožení části přisouzené pohledávky ve výši 10 000 Kčs a že jeho návrhu bylo vyhověno soudem 10. 11. 1964. Běh promlčecí doby, jestliže se oprávněný omezil na vymáhání jen části pohledávky, se stavěl pouze ohledně této části, když v tomto řízení náležitě pokračoval. Ohledně nevymáhaného zbytku běžela promlčecí doba dále. Na věci nemohla nic změnit ani ta skutečnost, že povinný písemným prohlášením z 12. 6. 1967 uznal za správný do výše i do důvodů zůstatek pohledávky ke dni 12. 6. 1967 ve výši 69 339 Kčs. Pro soudní výkon rozhodnutí je podkladem pravomocný soudní rozsudek, zatím co uznání dluhu, jehož se oprávněný dovolává, není podkladem pro soudní výkon rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 274 o. s. ř.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, tak, že těmito usneseními soudů obou stupňů byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Podle rozsudku obvodního soudu pro Prahu 1 sp. zn. 1 T 111/63 a rozsudku městského soudu v Praze sp. zn. 2 To 501/63, bylo povinnému uloženo zaplatit oprávněnému částku 70 000 Kčs.

Podle ustanovení § 110 odst. 1 o. z. bylo-li právo přiznáno pravomocným rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu, promlčuje se za deset let ode dne, kdy mělo být podle rozhodnutí plněno.

Poněvadž v projednávané věci šlo o pohledávku přiznanou trestním rozsudkem, počala běžet desetiletá promlčecí doba ohledně původně nevymáhaného zbytku pohledávky 60 189 Kčs vydáním uvedeného rozsudku městského soudu v Praze z 6. 9. 1963 sp. zn. 2 To 501/63, neboť podle ustanovení § 139 odst. 1 trestního řádu (jehož úplné znění se změnami a doplňky bylo vyhlášeno pod č. 148/1973 Sb.) je rozsudek pravomocný i vykonatelný a) jestliže zákon proti němu odvolání nepřipouští, b) jestliže sice proti němu připouští odvolání, avšak aa) odvolání ve lhůtě podáno nebylo, bb) oprávněné osoby se odvolání výslovně vzdaly nebo je výslovně vzaly zpět, nebo cc) podané odvolání bylo zamítnuto. Z toho důvodu byl tedy výrok rozsudku odvolacího soudu o náhradě škody vykonatelný ihned po jeho vydání; soud tu v rozsudku nestanovil zvláštní lhůtu ke splatnosti přisouzeného nároku a nepovolil plnění ve splátkách. Promlčecí doba ohledně nevymáhané pohledávky počala tu běžet dnem vydání rozsudku odvolacího soudu (6. 9. 1963) a skončila by dnem 6. 9. 1973. Návrh na řízení soudního výkonu rozhodnutí ohledně zbytku původně nevymáhané pohledávky ve výši 60 189 Kčs byl učiněn dne 7. 1. 1974, takže námitka promlčení by byla důvodná.

Soudy obou stupňů ovšem pochybily v nesprávném hodnocení významu uznání tohoto zbytku původně nevymáhané a soudem přiznané pohledávky pro běh promlčecí desetileté doby.

Podle ustanovení § 110 odst. 1, věta druhá, o. z. bylo-li právo dlužníkem písemně uznáno co do důvodů i výše, promlčuje se za deset let ode dne, kdy k uznání došlo; byla-li v uznání uvedena lhůta k plnění, běží promlčecí doba od uplynutí této lhůty.

V projednávané věci je tedy třeba poukázat na uznání soudem přiznané pohledávky z 12. 6. 1967 (tedy v době, kdy ještě běžela desetiletá promlčecí doba od právní moci rozsudku), které odvolací soud považoval za uznání zbytku přisouzené pohledávky ve výši 69 339 Kčs co do důvodů i výše, což

je v souladu s dopisem oprávněného ze 6. 6. 1967 a se zápisem o likvidaci pohledávky z 12. 6. 1967, jenž byl podepsán povinným.

Občanský zákoník nevyklučuje uznání pohledávky soudem přiznané, a tím i prodloužení promlčecí lhůty o dalších deset let, neboť v některých případech nelze z různých důvodů pohledávku v desetileté lhůtě vydobýt. V tomto směru lze poukázat na stanovisko občanskoprávního kolegia bývalého Nejvyššího soudu sp. zn. Cp 119/61, uveřejněné pod č. 1/1961 Sbírkou rozhodnutí československých soudů, v němž byl vysloven tento závěr: „Desetiletou promlčecí dobu založenou exekučním titulem lze prodloužit o dalších 10 let uznáním. Uznání nemění nic na tom, že věc je již jednou pravomocně rozhodnutá, takže nelze snad znovu nárok uplatnit u soudu žalobou, jejímuž projednání by vadila překážka věci rozsouzené. Věřitel bude vymáhat splnění uznaného závazku, nesplní-li jej dlužník dobrovolně, na základě původního exekučního titulu. Musí však předložit exekučnímu soudu s návrhem na povolení exekuce uznání závazků, které učinil dlužník písemně. V takovém případě nemůže dlužník s úspěchem uplatnit v exekučním řízení námitku, že nárok je promlčen z toho důvodu, že od právní moci rozhodnutí již uplynula 10letá promlčecí doba“. Na správnosti těchto závěrů nezměnilo nic ani to, že uznání pohledávky již nezakládá právní domněnku, že tato pohledávka v době jejího uznání trvala, jako tomu bylo za účinnosti ustanovení § 297 dříve platného zákona č. 141/1950 Sb. Stále tu však zůstává zachována funkce zajištění pohledávky, která se projevuje tím, že uznaná pohledávka se promlčuje podle ustanovení § 110 o. z. v desíti letech ode dne, kdy k uznání došlo. 1)

Poněvadž soudy obou stupňů vycházely z jiného právního názoru, porušily zákon v ustanoveních § 268 odst. 1 písm. g), h) a § 266 odst. 2 o. s. ř. v souvislosti s ustanovením § 110 odst. 1 o. z.

1) Ohledně uznání promlčeného dluhu viz rozhodnutí uveřejněné pod č. 51/1965 Sbírkou rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR.